

Skyddsombudets dag

Skyddsombudets roll

Ett skyddsombud företräder alla sina arbetskamrater i arbetsmiljöfrågor och ska verka för en god arbetsmiljö. Uppkomsten av vår arbetsmiljölag är i grunden att alla ska ha en god arbetsmiljö och det gäller alla.

Att fackföreningarna drev på skapandet av en god arbetsmiljö innebär inte att man måste vara medlem, utan skyddsombuden har stöd av arbetsmiljölagen för att fullfölja sitt uppdrag, att företräda alla sina arbetskamrater i arbetsmiljöfrågor.

Normalt utses skyddsombud av en lokal arbetstagarorganisation som är eller brukar vara bunden av kollektivavtal i förhållande till arbetsgivaren. Finns det inte någon sådan organisation, utses skyddsombud av arbetstagarna. Finns fler än ett skyddsombud skall ett av dessa väljas till huvudskyddsombud med uppgift att samordna skyddsombudens verksamhet. Regionala skyddsombud verkar där det inte finns skyddskommittéer.

Skyddsombuden har inget arbetsmiljöansvar utan det har alltid arbetsgivaren.

Skyddsombudet ska delta vid planering av alla frågor som berör arbetsmiljön. Det kan till exempel handla om:

- Diskussioner inför en ombyggnad eller flytt
- Förberedelser för en omorganisation
- Hur nya arbetsmetoder ska införas
- Hur hälsofarliga ämnen ska användas Psykiska och sociala frågor, till exempel stress, utbrändhet och belastningsbesvär, hör också till skyddsombudets uppgiftsområden.

Skyddsombudet kan i vissa fall också begära att arbetsgivaren vidtar åtgärder för att uppfylla arbetstidslagens bestämmelser om extra mertid, extra övertid och nödfallsövertid. Dessutom ska skyddsombudet kontrollera att arbetsgivaren uppfyller de krav som finns på ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Skyddsombud

Resa började så smått när industrins tillkomst under 1800-talets mitt gjorde att vi gick från ett jordbrukssamhälle till ett industrisamhälle. Det man såg var att olyckorna ökade där och att arbetsförhållandena samt lönerna var dåliga. Man slöt sig samman och bildade fackföreningar och en av orsakerna förutom löner och villkor var att kunna påverka arbetsmiljön. Riksdagen såg att det fanns behov av reformer och för arbetsmiljöns del blev det den så kallade "yrkesfareslagen". 1889 så tillkom den för att förebygga olyckor. Näringsidkare blev skyldiga att bedriva ett förebyggande arbete men även att arbetstagarna blev skyldiga att medverka i detta. I samma veva infördes Yrkesinspektionen som blev tillsynsmyndighet för att arbetsgivarna skulle uppfylla lagkraven.

Under 1900-talets början behövdes yrkesfareslagen reformeras och då framför allt att yrkesinspektörerna inte tog kontakt med ombuden vid inspektioner och att ombuden var dom som visste vilka brister som fanns och det var deras arbetskamrater som drabbades. Därför krävde man att få en lagstadgad rätt att utse sina ombud.

1912 Infördes en ny lag om arbetarskydd där arbetstagarna fick utse sina ombud och de fick rätt att framföra sina synpunkter till den besökande inspektören. Den första arbetsplatsdemokratin såg sitt ljus kan man säga men även samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare samt mellan staten och arbetstagare börjar ta form i bland annat USA och England.

1931 Reformrades lagen ännu en gång, man rekommenderade samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare, samt att ombuden fick rätten att vända sig till yrkesinspektionen mellan förrättningarna, den så kallade "hänvändelserätten"

1938 Här dyker ordet "skyddsombud" upp för första gången. Man fick även rätten att utse skyddskommitté där samverkan mellan skyddsombud och arbetsgivare kunde genomföras.

1942 Tillkom ett säkerhetsavtal mellan SAF (Svenska arbetsgivarföreningen) och LO (Landorganisationen som är en sammansättning av arbetstagarorganisationen) som innehöll ett stort antal regler kring skyddsombud.

1949 Infördes en ny arbetarskyddslag och kungörelse.

- En central tillsynsmyndighet inrättas, Arbetarskyddsstyrelsen.
- Särskilt kapitel om samverkan införs.
- Viss könskvotering, man rekommenderar att utse kvinnliga skyddsombud motsvarande antal kvinnliga anställda.
- Indelning i skyddsområden.
- Rätten att utse regionala skyddsombud.

1973

- Rätten att stoppa arbetet införs.
- Rätten att delta vid viss planering.

1977 Riksdagsbeslut införande av arbetsmiljölagen och en förordning

- Krav att förebygga psykosocial belastning.
- Rätten till information och ta del av handlingar för skyddsombud
- Rätten till ledig tid, utbildning, lön under tiden för uppdrag.
- Rätten till skadestånd om man hindrades eller trakasserades.

1990 Reformering av lagen.

- Hänsyn till arbetsorganisatoriska frågor krävs
- Arbetsgivare blir skyldig till internkontroll (SAM – Systematiskt arbetsmiljöarbete)
- Rätten att se handlingsplaner för skyddsombud
- Rätten att delta vid organisationsförändringar

2001 Slås Arbetarskyddsstyrelsen ihop med dom 10 yrkesinspektionsdistrikten och Arbetsmiljöverket bildas.